

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 1Co/21/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8116210550
Dátum vydania rozhodnutia: 22. 09. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jozef Angelovič
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2022:8116210550.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Jozefa Angeloviča a členov senátu JUDr. Mareka Kohúta a JUDr. Jany Jančíkovej v sporovej veci žalobcu: H. Y., B.. XX.X.XXXX, X. T. Š. XXX, zastúpeného JUDr. Igorom Šafrankom, advokátom, so sídlom Sov. Hrdinov 163/66, 089 01 Svidník, IČO: 31954448, proti žalovanému: POHOTOVOSTĚ, s.r.o., so sídlom Pribinova 25, 811 09 Bratislava, IČO: 35 807 598, o vydanie bezdôvodného obohatenia 346,12 eur a o určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Prešov č.k. 13C/170/2016-63 zo dňa 5.10.2021, takto

rozhodol:

Potvrďuje rozsudok.

Žalobca má nárok na náhradu trov odvolacieho konania proti žalovanému v rozsahu 100 %.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie zaviazal žalovaného zaplatiť žalobcovi 346,12 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 8,75 % ročne z tejto sumy od 17.6.2016 do zaplatenia a určil, že zmluvná podmienka k Zmluve o úvere č. 8460167 z 11.10.2005 uzavretej medzi žalobcom a žalovaným, uvedená v bode 13 vo Všeobecných obchodných podmienkach poskytnutia úveru v znení: „Dlžník uznáva dlžnú sumu vrátane poplatku v celej výške na základe tejto zmluvy ako svoj dlh voči veriteľovi, čo do dôvodu aj výšky tak, ako je uvedené v tejto zmluve. Tretina poplatku predstavuje dohodnutý úrok a zvyšné dve tretiny zahŕňajú náklady na vypracovanie a uzavretie Zmluvy o úvere spolu so všetkou administratívou s tým spojenou“, je neprijateľná. Zároveň vyslovil, že žalobca má nárok voči žalovanému na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

2. Vychádzal zo zistenia, že žalobca ako dlžník uzatvoril so žalovaným ako veriteľom o úvere č. XXXXXXX z 11.10.2005, predmetom ktorej bolo poskytnutie istiny vo výške 14.000,- Sk (464,71 eur), za poplatok vo výške 11.200,- Sk (371,77 eur) s tým, že celkovú čiastku vo výške 25.200,- Sk (836,49 eur) mal (žalovanému) zaplatiť v 10 splátkach po 2.520,- Sk (83,65 eur), pričom poplatok z predmetného úveru predstavuje 102,44 % navýšenie. Veriteľ sa zaviazal poskytnúť dlžníkovi úver v sume 14.000,- Sk a dlžník sa zaviazal zaplatiť veriteľovi túto sumu zvýšenú o príslušný poplatok vo výške 11.200,- Sk, t.j. celkovo zaplatiť čiastku 25.200,- Sk v 10 mesačných splátkach po 2.520,- Sk počnúc dňom 28.10.2005 na účet veriteľa, resp. v hotovosti mandatárovi. Zmluva je vyhotovená na predtlačenom zmluvnom formulári žalovaného, do ktorého sa rukou dopisovali iba osobné údaje žalobcu ako dlžníka a vyššie uvedené číselné údaje. Žiadne ďalšie údaje o úvere, najmä údaje o úrokovej sadzbe úveru a spôsobe jej uplatňovania, a dokonca ani možnosti na ich ručné doplnenie do predtlačenej zmluvnej formulára pred podpisom zmluvných strán (teda k tomu určené kolónky), z predloženého písomného vyhotovenia zmluvy nevyplývajú. Vo všeobecných podmienkach poskytnutia úveru predložených žalobcom je v bode 13 uvedené: „Dlžník uznáva dlžnú sumu vrátane poplatku v celej výške na základe tejto zmluvy ako

svoj dlh voči veriteľovi, čo do dôvodu aj výšky tak, ako je uvedené v tejto zmluve. Tretina poplatku predstavuje dohodnutý úrok a zvyšné dve tretiny zahŕňajú náklady na vypracovanie a uzatvorenie zmluvy o úvere spolu so všetkou administratívou s tým spojenou“. Zo žaloby, nespochybnených tvrdení žalobcu i predložených príloh tak vyplýva, že poplatok vo výške 11.200,- Sk (371,77 eur), je v zmysle bodu 13 všeobecných obchodných podmienok, z 2/3 tvorený nákladmi na vypracovanie a uzatvorenie zmluvy o úvere, spolu so všetkou administratívou s tým spojenou. Žalobca zaplatil žalovanému na predmetný úver sumu 810,83 eur, a o tom, že žalovaný sa mal na jeho úkor bezdôvodne obohatiť, sa žalobca dozvedel od Združenia na ochranu občana spotrebiteľa v mesiaci marec 2016, kedy bol informovaný o tom, že predmetná zmluva nemá náležitosti predpísané zákonom.

3. V prejednávanom prípade je zrejmé, že ide o právny vzťah vyplývajúci zo zmluvy o úvere, ktorá má v zmysle ust. § 261 ods. 6 OBZ povahu tzv. absolútneho obchodného záväzkového vzťahu spravujúceho sa ustanoveniami tretej časti tohto zákona. Z nespochybnených tvrdení žalobcu ako i z písomnej zmluvy o úvere však vyplýva, že v podrobnostiach ide o nároky medzi žalobcom ako veriteľom a žalovaným ako spotrebiteľom vyplývajúce zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere, a právny vzťah (zmluvu) medzi účastníkmi je preto potrebné posúdiť aj podľa zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy (ďalej len „ZoSU“), ktorý stanovuje špeciálnu úpravu spotrebiteľských úverov, a Občianskeho zákonníka.

4. Žalobca sa domáhal určenia, že ním označená zmluvná podmienka o tom, že dve tretiny poplatku za úver zahŕňajú náklady na vypracovanie a uzatvorenie zmluvy o úvere spolu so všetkou administratívou s tým spojenou, uvedená vo všeobecných obchodných podmienkach Zmluvy o úvere, je neprijateľnou zmluvnou podmienkou, pričom súd dospel k jednoznačnému záveru, že napadnuté ustanovenie, uvedené vo všeobecných podmienkach poskytnutia úveru o tom, že dve tretiny poplatku za úver zahŕňajú náklady na vypracovanie a uzatvorenie zmluvy o úvere spolu so všetkou administratívou s tým spojenou, spôsobuje celkom zjavnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Súd k tomuto záveru dospel na základe toho, že jednak ustanovenie o tomto poplatku nebolo transparentne uvedené v samotnej zmluve o spotrebiteľskom úvere, na ktorú spotrebiteľ pripojil svoj podpis, a tieto náklady a ich význam či dôvod nie sú v zmluve nijako špecifikované (tak aby bolo zrejmé za čo všetko má spotrebiteľ platiť), a najmä toho, že pri ustanovení o tomto poplatku nie je vôbec zrejmé, prečo by poplatok za úver v tejto časti (vo výške 2/3 z poplatku stanoveného na 11.200,- Sk za úver vo výške 14.000,- Sk) za administratívu mal byť závislý od výšky úveru, a mal predstavovať neprimeranú sumu zodpovedajúcu dokonca až 53,3 % poskytnutého úveru ($2/3 \times 11.200,- \text{ Sk} / 14.000,- \text{ Sk} \times 100 \%$). Žalobcom označená zmluvná podmienka je teda neprijateľná.

5. Skutkové tvrdenia žalobcu o tom, že mu bol poskytnutý úver 464,71 eur a že na predmetný úver zaplatil 810,83 eur, neboli v konaní nijako spochybnené, a preto z nich súd ďalej aj vychádzal. Z predloženej písomnej zmluvy o úvere, na ktorú žalobca pripojil svoj podpis, však súd zároveň zistil, že jej písomné vyhotovenie, vzhľadom na jej spotrebiteľskú povahu, neobsahuje viacero osobitných obsahových náležitostí vyžadovaných ZoSU.

6. Zmluva o úvere predpokladá záväzok veriteľa, že na požiadanie dlžníka poskytne v jeho prospech peňažné prostriedky do určitej sumy, a záväzok dlžníka poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a zaplatiť úroky. Ďalší obsah takéhoto právneho vzťahu (vrátane niektorých otázok týkajúci sa úročenia, úrokov a ich splatnosti) je vo všeobecnosti subsidiárne určený dispozitívnymi normami § 498 a nasl. Obchodného zákonníka (ak strany nedohodnú inak). V prípade zmluvy o spotrebiteľskom úvere (čo je aj tento prípad) však zákon pre vznik práva na úroky a poplatky v zmysle § 4 ods. 2 ZoSU, okrem písomnej formy zmluvy, vyžaduje aj jej ďalšie obligatórne obsahové náležitosti. Zmluva musí obsahovať aké úroky má dlžník platiť (a to osobitne aj s prihliadnutím na právo dlžníka vrátiť poskytnuté peňažné prostriedky pred dobou určenou v zmluve, a jeho povinnosť zaplatiť úroky len za dobu od poskytnutia do vrátenia peňažných prostriedkov), ako i ročnú percentuálnu mieru nákladov, tieto pritom musia byť vyjadrené určitým a zrozumiteľným spôsobom vylučujúcim pochybnosti o obsahu povinnosti splácať úver a jeho jednotlivé položky, a musia byť uvedené v písomnej úverovej zmluve, na ktorú spotrebiteľ pripája svoj podpis. To znamená, že pre nárok na úroky a poplatky musí byť v písomnej zmluve o spotrebiteľskom úvere dojednaný úrok a uvedená ročná percentuálna miera nákladov tak, aby bolo zrejmé, ako má spotrebiteľ v závislosti od času celkové náklady (úroky a poplatky) platiť, teda tak, aby bola jasne určiteľná povinnosť platenia úrokov (napr. aj v situácii prípadného predčasného alebo oneskoreného vrátenia peňažných prostriedkov). V danom prípade však zmluva, resp. text zmluvy o spotrebiteľskom úvere tieto náležitosti

neobsahuje, poskytnutý spotrebiteľský úver sa preto považuje za bezúročný a bez poplatkov, resp. podľa § 4 ods. 5 ZoSU veriteľ na úhradu úrokov a poplatkov, ktoré neboli v zmluve uvedené určite a zrozumiteľne, právo nemal. Tým sa majú na mysli nepochybne všetky úroky a poplatky vzťahujúce sa k tomuto úveru.

7. Preto žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu v rozsahu rozdielu medzi peňažnými prostriedkami, ktoré žalobcovi na základe zmluvy o úvere v sume 464,71 eur poskytol a tými, ktoré žalobca na tento úver vo výške 810,83 eur zaplatil, teda vo výške 346,12 eur. Súd žalobcovi priznal uplatnenú sumu bezdôvodného obohatenia spolu so zákonnými úrokmi z omeškania v zmysle ust. § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka a § 3 nar. vlády Slovenskej za čas po jeho splatnosti vo výške o osem percentuálnych bodov vyššej než bola základná úroková sadzba Európskej centrálnej banky platná k prvému dňu omeškania.

8. Námietku premlčania súd neuznal, nakoľko jednak táto nebola dostatočne konkretizovaná, čo vylučuje jej riadne preskúmanie, a tiež preto, že subjektívna premlčacia doba sa má počítať od doby, kedy sa žalobca o možnosti vydania bezdôvodného obohatenia dozvedel prvýkrát, čo sa odvíja od času konzultácie spotrebiteľa ohľadom zmluvy so združením na ochranu občana spotrebiteľa, pričom táto konzultácia bola v danom prípade, podľa nespochybných tvrdení žalobcu, vykonaná menej než dva roky pred podaním žaloby. Aj z hľadiska objektívnej premlčacej doby lehota na podanie žaloby bola zachovaná, nakoľko bezdôvodné obohatenie v danom prípade vzniklo aj na základe neprijateľnej zmluvnej podmienky, vzhľadom na čo je potrebné v danom prípade aplikovať 10 ročnú premlčaciu lehotu, keďže podľa rozsudku SD EU z 22. apríla 2021 C-485/19 Profi Credit Slovakia, ECLI:EU:C2021:313 Zásada efektivity sa má vykladať v tom zmysle, že bráni vnútroštátnej právnej úprave, ktorá stanovuje, že na žalobu podanú spotrebiteľom o vrátenie súm neoprávnene zaplatených v rámci plnenia zmluvy o úvere na základe nekalých podmienok v zmysle smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách alebo na základe podmienok, ktoré sú v rozpore s požiadavkami smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES z 23. apríla 2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice Rady 87/102/EHS, sa vzťahuje trojročná premlčacia lehota, ktorá začína plynúť odo dňa, keď došlo k bezdôvodnému obohateniu.

9. Výrok o trovách konania odôvodnil ustanovením § 255 ods. 1 CSP v spojení s ustanovením § 262 ods. 1 a 2 CSP.

10. Proti rozsudku v zákonnej lehote podal odvolanie žalovaný a navrhol, aby odvolací súd rozsudok zrušil a vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

11. Odvolanie podal z dôvodov, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam (§ 365 ods. 1 písm. f) CSP) a rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 písm. h) CSP).

12. Namietal, že predmetnú zmluvu o úvere nemožno považovať za zmluvu o spotrebiteľskom úvere v zmysle zákona o spotrebiteľských úveroch, a preto nie je na mieste vzťahovať na ňu výlučne ustanovenia Občianskeho zákonníka. Zmluva bola uzavretá podľa § 497 a nasl. Obchodného zákonníka. V zmysle § 261 ods. 3 písm. d) Obchodného zákonníka má Zmluva povahu absolútneho obchodu. Aplikácia právnych predpisov na ochranu spotrebiteľa nie je možná, nakoľko právny vzťah medzi žalovaným a žalobcom, s prihliadnutím na charakter zmluvy, nie je vzťahom spotrebiteľským. Zmluvné strany sa môžu dohodnúť na základe akého zákona sa ich zmluvné vzťahy v budúcnosti budú spravovať. Rovnako k danému prípadu došlo v predmetom spore. V zmysle Všeobecných podmienok poskytnutia úveru sa zmluvné strany dohodli na tom, že ich vzťahy sa budú spravovať ustanoveniami Obchodného zákonníka. Zmluva sa uzatvorila v zmysle § 497 a nasl. Obchodného zákonníka, z čoho jasne vyplýva, že iný zákon na daný zmluvný vzťah nie je možné aplikovať.

13. Čo sa týka poplatku za poskytnutie úveru, ten nie je neprimerane vysoký vzhľadom na skutočnosť, že žalovaný je nebankovým subjektom, ktorého riziko podnikania, ako aj podnikateľské náklady sú rozdielne - vyššie oproti bankám. Pokiaľ ide o samotnú výšku príslušného poplatku, tento v čase uzatvorenia Zmluvy žalobcovi vyhovoval, keďže nič voči jeho výške nenamietal, Zmluvu uzatvoril a peňažné prostriedky od žalovaného prevzal. Pokiaľ ide o výšku príslušného poplatku, tento je v Zmluve dostatočne jasne uvedený, výrazne napísaný, je uvedený hneď pri sume poskytnutého úveru, teda

žalobca musel vedieť posúdiť hodnotu protiplnenia a mal okamžite pri podpisovaní Zmluvy vedomosť, aká je cena úveru. Žalobca v prípade, že po podpise Zmluvy nadobudol pocit, že podpísal nevýhodnú zmluvu alebo že odplata, úrok či ročná percentuálna miera nákladov je vysoká, mal právo odstúpiť od Zmluvy bez uvedenia dôvodu do 14 kalendárnych dní odo dňa uzavretia zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Toto právo žalobca nevyužil, z čoho vyplýva, že súhlasil s obsahom Zmluvy a so všetkými podmienkami poskytnutia úveru. Dohodnutá výška nie je neprimeraná a nie je ani v rozpore so zásadami poctivého obchodného styku, resp. dobrými mravmi, a to aj vzhľadom na skutočnosť, že žalovaný poskytuje úvery z vlastných zdrojov, nevyžaduje zabezpečenie pri poskytnutí úveru, vzhľadom na podmienky, za ktorých žalovaný poskytol úver žalobcovi a s ohľadom na ďalšie obchodné riziko žalovaného. Z tohto dôvodu, ako aj vzhľadom na skutočnosť, že žalovaný nežiadal od žalobcu zabezpečenie úveru, účastníci dohodli tieto úroky z omeškania, a takto prejavenu vôľu účastníkov by mal súd rešpektovať.

14. Predmetom prieskumu nemôžu byť zmluvné dojednania týkajúce sa primeranosti ceny. Ak by takýto prieskum bol prípustný, dochádzalo by k neprimeraným a extrémnym zásahom do trhu a v konečnom dôsledku k regulácii cien všetkých tovarov a služieb. Taká regulácia cien by bolo v priamom rozpore s čl. 55 ods. 1 Ústavy SR, podľa ktorého hospodárstvo Slovenskej republiky je postavené na princípoch sociálne a ekologicky orientovanej trhovej ekonomiky. Žalobcom navrhovaná aplikácia ustanovení o ochrane spotrebiteľa by nad prípustnú mieru zasiahla do základných hybných síl nášho a európskeho hospodárstva. Z uvedeného vyplýva, že zmluvné dojednanie, ktoré podliehalo prieskumu v tomto konaní, je celkom jednoznačne cenovým dojednaním a vzhľadom na ust. § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka ako aj článku 4 odsek 2 Smernice Rady 93/13/EHS je vylúčené, aby súd preskúmaval primeranosť tohto dojednania.

15. Zo zmluvy o úvere nenastala ani jedna z foriem bezdôvodného obohatenia, ktorú stanovuje zákon. Žalobca plnil na základe platne uzavretej zmluvy o úvere, ktorá nebola nikdy právoplatne vyhlásená za neplatnú, rovnako tak právny dôvod na plnenie z tejto zmluvy o úvere nikdy neodpadol (nedošlo k odstúpeniu od zmluvy, zrušeniu zmluvy a pod.) a majetkový prospech získal žalovaný z poctivých zdrojov.

16. Vedomosť o obsahu práva je ovládaná zásadou „neznalosť práva neospravedlňuje“. Znalosť práva sa nevyvráťiteľne predpokladá a inak tomu nemôže byť ani v prípade posudzovania jeho znalosti ako východiska pre vedomosť o bezdôvodnom obohatení. Vedomosť o tom, že zmluva o úvere neobsahuje údaje v zmysle Zákona o spotrebiteľských úveroch, je potrebné viazať k okamihu podpisu zmluvy o úvere. Podpis subjektu predstavuje prejav súhlasu s písomným právnym úkonom. Ako prejav súhlasu teda logicky zahŕňa i prejav znalosti obsahu. Neakceptovanie vyššie uvedeného by malo za následok pripustenie porušenia zásady „neznalosť práva neospravedlňuje“ a zároveň pripustiť, že podpis písomnej zmluvy o úvere neznamená znalosť jej obsahu a pripustiť tiež i to, že subjekt vykonávajúci úhradu platby nevie, čo platí. Ohľadne otázky znalosti práva v zásade nemožno, túto znalosť, podrobiť skúmaniu z hľadiska skutočnej vedomosti, ale vždy je odpovedaná nevyvráťiteľnou právnou domnienkou, že znalosť práva je u každého daná. Pokiaľ sa s uvedeným princípom spojí i vyššie uvedená jednoznačnosť znalosti o obsahu zmluvy o úvere preukázaná jej podpisom a jednoznačnosť znalosti o vlastnom konaní, v tomto prípade o úhrade platby, nemožno prijať iný záver, ako ten, že vedomosť dlžníka o bezdôvodnom obohatení spočívajúcom v platbách na úroky a poplatky úveru, ktorý bol bezúročný a bez poplatkov v dôsledku sankcie zakotvenej v právnej úprave spotrebiteľských úverov, vzniká v zásade v okamihu platby dlžníka nad rámec poskytnutej istiny.

17. Občiansky zákonník podstatu úmyselného konania nevymedzuje a z toho dôvodu sa pri skúmaní úmyslu konania osoby vychádza z právnej úpravy zavinenia v trestnom práve. Zavinenie je budované na dvoch zložkách a to vedomostnej a vôľovej a podľa stupňa vôľovej zložky sa rozlišuje úmysel priamy a nepriamy. Na preukázanie úmyslu konajúcej osoby získať bezdôvodné obohatenie nestačia všeobecné tvrdenia o zaužívanej praxi žalovaného pri uzatváraní zmlúv o úvere, ale bolo by nutné, v každom jednotlivom prípade s poukazom na okolnosti uzatvorenia úverovej zmluvy preukázať, že žalovaný v čase uzatvorenia zmluvy a prijatia plnenia na základe tejto zmluvy skutočne vedel alebo aspoň bol uzrozumený s tým, že sa bezdôvodne obohacuje. Nároky titulu z bezdôvodného obohatenia nie sú spotrebiteľským vzťahom a z toho dôvodu je prístup zohľadňujúci záujem slabšej strany nežiadúci, ale potrebné je zachovávať rovnosť strán. Žalovaný so žalobcom uzatvoril zmluvu o úvere, pričom veriteľ sa zaviazal, že na požiadanie dlžníka poskytne v jeho prospech peňažné prostriedky a dlžník sa zaviazal, že poskytnuté peňažné prostriedky veriteľovi vráti a zaplatí dohodnuté úroky. Žalovaný skutočne požadoval

za poskytnutie peňažných prostriedkov odplatu vo forme úrokov za poskytnutý úver, keďže je to činnosť, ktorou sa žalovaný v čase uzatvorenia zmlúv o úvere zaoberal, a na ktorú mal oprávnenie, nakoľko žalovaný mal v predmete podnikania aj poskytovanie úverov z vlastných zdrojov. Táto skutočnosť avšak nedokazuje úmysel žalovaného získať bezdôvodné obohatenie. Žalovaný v čase uzatvorenia zmluvy o úvere nemohol mať vedomosť, ani predpokladať to, že o niekoľko rokov neskôr môže byť predmetná zmluva o úvere posúdená ako zmluva o spotrebiteľskom úvere, ktorá neobsahuje podstatné náležitosti podľa zákona o spotrebiteľských úveroch.

18. Žalobca navrhol rozsudok ako vecne správny potvrdiť.

19. Odvolací súd prejednal vec podľa § 378 ods. 1 CSP a nasl., a to bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) a zistil, že odvolanie žalovaného nie je dôvodné.

20. Súd prvej inštancie vykonal vo veci dokazovanie v potrebnom rozsahu, na základe ktorého správne zistil skutkový stav a vo veci aj správne rozhodol. Skutkové zistenia súdu prvej inštancie zodpovedajú vykonanému dokazovaniu a odôvodnenie rozhodnutia má podklad v zistení skutkového stavu. Na týchto správnych skutkových zisteniach súdu prvej inštancie nič sa nezmenilo ani v štádiu odvolacieho konania, nemožno mať pochybnosti o správnosti právneho posúdenia prejednávanej veci súdom prvej inštancie a neboli zistené žiadne vady, ktoré by mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

21. Odvolací súd v odvolacom konaní posúdil relevantnosť konkrétnych odvolacích dôvodov v kontexte s namietaným nesprávnym právnym posúdením, to, či súd prvej inštancie na zistený skutkový stav správne, v úplnosti, aplikoval príslušné právne predpisy, či riadne svoje rozhodnutie odôvodnil, to s prihliadnutím na to, že v odôvodnení rozhodnutia nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (Ústavný súd Slovenskej republiky II. ÚS 78/05).

22. Z obsahu spisu vyplýva, že žalovaný ako veriteľ uzatvoril so žalobcom ako dlžníkom dňa 11.10.2005 zmluvu o úvere, na základe ktorej poskytol žalobcovi sumu vo výške 464,71 eur, za poplatok vo výške 371,77 eur s tým, že celkovú čiastku vo výške 836,48 eur žalovanému mal zaplatiť v 10 mesačných splátkach po 83,64 eur.

23. Je nepochybné, že zmluva o úvere č. 8460167 zo dňa 11.10.2005 je zmluvou spotrebiteľskou v zmysle ust. § 52 Občianskeho zákonníka, nakoľko žalovaný vystupoval v postavení dodávateľa, keďže pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy konal v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti a žalobca je spotrebiteľom, keďže pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekonal v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti. Okrem aplikácie ustanovení Občianskeho zákonníka o spotrebiteľských zmluvách sa na predmetný vzťah budú aplikovať aj ďalšie predpisy upravujúce ochranu spotrebiteľa.

24. Podľa ustanovenia § 4 ods. 2 zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom v čase uzatvorenia Zmluvy o úvere, zmluva o spotrebiteľskom úvere okrem všeobecných náležitostí podľa Občianskeho zákonníka musí obsahovať okrem iného a) sumu, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov; ak je to možné, treba uviesť aj súčet týchto platieb s upozornením na možnosť účtovania kompenzácie ušlých výnosov, ak veriteľ chce túto možnosť využiť, g) ročnú percentuálnu mieru nákladov; ak nie je uvedená, spotrebiteľský úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov.

25. Spotrebiteľ má právo, aby jeho právne postavenie nebolo spochybňované existenciou neprijateľnej zmluvnej podmienky a v tomto slova zmysle nie je rozhodné, či dochádza aj k uplatneniu práv na plnenie vyplývajúcich z takejto neprijateľnej podmienky (posudzuje sa, či zmluvná podmienka je z objektívneho hľadiska spôsobilá negatívne zasiahnuť do práv spotrebiteľa), ako ani to, kedy sa spotrebiteľ domáha určenia zmluvnej podmienky za neprijateľnú.

26. Základnou črtou spotrebiteľských zmlúv je, že sú pre spotrebiteľa vopred pripravené a nie je vytvorený priestor na dojednanie obsahu zmluvy alebo jej zmeny. Zmluva o úvere uzatvorená medzi žalobcom a žalovaným túto charakteristiku spĺňa. Žalovaný má v predmete svojej činnosti poskytovanie úverov a v priebehu konania nebolo žalovaným preukázané, aby úver poskytol žalobcovi za účelom výkonu obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti. S prihliadnutím na možný

výskyt zastierania skutočného účelu uzatvorenia zmluvy má v prípade pochybnosti dôkazné bremeno na preukázanie nespotrebitel'ského charakteru zmluvy dodávateľ. Existujúce pochybnosti treba odstrániť spôsobom známym pre dôkazné konanie, čo znamená, že nespotrebitel'ský charakter musí byť preukázaný bezpečne spôsobom nevzbudzujúcim odôvodnené pochybnosti.

27. Dôvodom vedúcim k uloženiu povinnosti žalovanému vydať žalobcovi bezdôvodné obohatenie bolo nedodržanie obligatórnych náležitostí zmluvy o spotrebitel'skom úvere vyplývajúcich z ustanovenia § 4 odsek 2 písm. a) a g) Zákona o spotrebitel'ských úveroch v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy. Vychádzajúc z tohto ustanovenia zmluva o spotrebitel'skom úvere okrem všeobecných náležitostí podľa Občianskeho zákonníka musí obsahovať sumu, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov; ak je to možné, treba uviesť aj súčet týchto platieb s upozornením na možnosť účtovania kompenzácie ušlých výnosov, ak veriteľ chce túto možnosť využiť, ročnú percentuálnu mieru nákladov; ak nie je uvedená, spotrebitel'ský úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov. Ani jedna z týchto obligatórnych náležitostí v Zmluve o úvere uvedená nie je. Za takejto situácie sa musel poskytnutý úver považovať za bezúročný a bez poplatkov.

28. Dôsledkom prijatia plnenia bez právneho dôvodu je vznik povinnosti žalovaného vydať žalobcovi bezdôvodné obohatenie v zmysle zásad uvedených v ustanovení § 451 a nasl. Občianskeho zákonníka. Žalobca z titulu poskytnutého úveru mal žalovanému vrátiť len istinu vo výške 464,71 eur. Celkovo však žalobca zaplatil čiastku 810,83 eur, a preto rozdiel medzi touto sumou a istinou úveru vo výške 346,12 eur predstavuje bezdôvodné obohatenie žalovaného, ktoré musí žalobcovi vydať.

29. Občiansky zákonník v ustanovení § 107 upravuje premlčaciu dobu pre vydanie bezdôvodného obohatenia, pričom rozlišuje medzi subjektívnou (§ 107 ods. 1) a objektívnou premlčacou dobou (§ 107 ods. 2). Začiatky ich plynutia sú upravené odlišne.

30. Za rozhodujúci pre začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby pre uplatnenie práva na vydanie bezdôvodného obohatenia je potrebné považovať deň, kedy sa oprávnený v konkrétnom prípade skutočne dozvie o tom, že na jeho úkor došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto ho získal. Nie je pritom rozhodujúce, že oprávnený mal možnosť dozvedieť sa potrebné skutočnosti už skôr. Pre začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby na uplatnenie práva na vydanie bezdôvodného obohatenia sa vyžaduje skutočná (preukázaná), nielen predpokladaná vedomosť oprávneného (pozri rozhodnutie NS SR sp. zn. 3Cdo/145/2004, sp. zn. 1Cdo/67/2011, R 25/1986).

31. Pre začiatok plynutia 3 ročnej príp. 10 ročnej objektívnej premlčacej doby na uplatnenie práva na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia je rozhodný okamih, kedy bezdôvodné obohatenie skutočne (fakticky) vzniklo. Bezdôvodné obohatenie získaním plnenia bez právneho dôvodu vzniká samotným prijatím plnenia. Vtedy tiež začne plynúť objektívna premlčacia doba (pozri rozhodnutie NS ČR z 14.08.2007, sp. zn. 30Cdo/2758/2006).

32. Žalovaný ako osoba podnikajúca na finančnom trhu má odbornú prevahu nad spotrebitel'om, ktorému poskytuje svoje služby, a preto možno od neho očakávať, že vo vzťahu k nemu sa bude správať poctivo. V predmete činnosti má okrem iného i poskytovanie úverov a pôžičiek nebankovým spôsobom, teda jeho povinnosťou bolo poznať a dodržiavať právne predpisy vzťahujúce sa na poskytovanie úverov. V zmysle ustanovenia § 2 ods. 1 zákona č. 1/1993 Zb. o Zbierke zákonov platnom a účinnom do 31.12.2015, o všetkom, čo bolo v Zbierke zákonov uverejnené, platí domnienka, že dňom uverejnenia sa stalo známym každému, koho sa to týka; domnienka o znalosti vyhlásených všeobecne záväzných právnych predpisov je nevyvrátiteľná (od 1.1.2016 túto problematiku upravuje ustanovenie § 15 zákona č. 400/2015 Z.z. o tvorbe právnych predpisov a o Zbierke zákonov Slovenskej republiky). Žalovaný ako nebankový subjekt má dlhodobo v predmete svojej činnosti aj poskytovanie úverov a teda jeho povinnosťou bolo poznať a dodržiavať právne predpisy vzťahujúce sa na poskytovanie úverov.

33. Je dôvodné preto predpokladať, že žalovaný minimálne vedel, že neuvedením tak podstatných údajov priamo v zmluve o spotrebitel'skom úvere nastane zákonom predpokladaná sankcia, t.j. že veriteľ (žalovaný) nebude môcť od dlžníka (žalobcu) žiadať úrok z úveru a ani iné poplatky, a pre prípad, že to tak urobí, bol s uvedenou zákonnou sankciou uzročený (nepriamy úmysel). Odvolací súd konštatuje, že konanie žalovaného pri uzatváraní zmluvy nebolo súladné s dobrými mravmi, žalovaný nerešpektoval povinnosti stanovené zákonom o spotrebitel'ských úveroch a ustanoveniami

Občianskeho zákonníka zameranými na ochranu spotrebiteľa. Jeho konanie preto nemožno hodnotiť inak ako konanie zamerané na získanie bezdôvodného obohatenia bez právneho dôvodu, minimálne s nepriamym úmyslom získať majetkový prospech. S ohľadom na okolnosti prípadu možno uzavrieť, že úmysel žalovaného bezdôvodne sa obohatiť na úkor žalobcu bol daný už od uzatvorenia zmluvy, ktorej návrh koncipoval žalovaný a predložil ho na podpis žalobcovi, a teda bol daný aj v čase, kedy došlo k bezdôvodnému obohateniu na strane žalovaného (porovnaj rozsudok Krajského súdu v Prešove z 12. decembra 2011, sp. zn. 7Co/84/2011, tiež rozsudok Krajského súdu v Prešove z 21.1.2013, sp. zn. 2Co/9/2012).

34. Pri úmyselnom bezdôvodnom obohatení sa uplatňuje ustanovenie § 107 ods. 2 Občianskeho zákonníka, v zmysle ktorého je premlčacia doba desaťročná a plynie od vzniku bezdôvodného obohatenia. Je teda zrejme, že žaloba bola podaná pred uplynutím objektívnej premlčacej doby. Žalobu o vydanie bezdôvodného obohatenia žalobca podal aj v rámci dvojročnej subjektívnej premlčacej doby, pretože o bezdôvodnom obohatení sa dozvedel v marci roku 2016, kedy kontaktoval Združenie na ochranu občana spotrebiteľa HOOS. Žalobca predložil súdu o tejto skutočnosti listinný dôkaz (č.l. 8), ktorý žalovaný relevantným spôsobom nespochybnil.

35. Vzhľadom na vyššie uvedené má odvolací súd za to, že súd prvej inštancie správne zistil skutkový stav vecí, správne vyhodnotil jednotlivé dôkazy, ako aj správne právne vec posúdil, keď zaviazal žalovaného na vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške 346,12 eur spolu s úrokom z omeškania.

36. K odvolaniu žalovaného voči výroku o určení neprijateľnosti zmluvnej podmienky odvolací súd uvádza nasledovné:

37. Možnosť súdu aj bez návrhu výslovne uviesť neprijateľnú zmluvnú podmienku spotrebiteľskej zmluvy vo výroku rozhodnutia bola zavedená už do Občianskeho súdneho poriadku, a to zákonom č. 384/2008 Z.z., a to doplnením odseku 3 do ustanovenia § 153 a následne doplnená o nový odsek 4, a to zákonom č. 575/2009 Z.z., ktorý mal za cieľ dosiahnuť účinné prostriedky na eliminovanie používania neprijateľných podmienok v spotrebiteľských zmluvách, doplniť neúplnú transpozíciu Smernice Rady č. 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách v Občianskom zákonníku a zvýšiť kompetencie Komisie na posudzovanie podmienok v spotrebiteľských zmluvách. Súčasná právna úprava upravuje možnosť ex offo určení neprijateľnosti zmluvnej podmienky v ustanovení § 298 CSP. Naliehavý právny záujem na určení neprijateľnosti zmluvnej podmienky v spotrebiteľskej zmluve vyplýva priamo zo zákona (§ 137 písm. c) CSP). Dôvodová správa v súvislosti s ustanovením § 298 CSP uvádza, že napriek zavedeniu tzv. abstraktnej kontroly v spotrebiteľských veciach je v zmysle európskeho únieového práva, ako aj konštantnej judikatúry Súdneho dvora EÚ zachovaná možnosť súdu aj v individuálnom konaní s účinkami inter partes vysloviť neprijateľnosť zmluvnej podmienky v spotrebiteľskej zmluve alebo v inom zmluvnom dokumente súvisiacom so spotrebiteľskou zmluvou. Takýmto dokumentom môžu byť všeobecné obchodné podmienky, všeobecné poisťné podmienky a pod.

38. Obchodný zákonník účinný v čase uzatvorenia zmluvy úpravu neprijateľných podmienok spotrebiteľských zmlúv neobsahoval. Tento právny predpis v širšom rámci súkromnoprávnej úpravy, ktorej základným všeobecným predpisom je Občiansky zákonník, má postavenie predpisu špeciálneho. Ustanovenie § 1 ods. 2 Obchodného zákonníka priamo ukladá riešiť otázky Obchodným zákonníkom neupravené podľa predpisov občianskeho práva. V tejto súvislosti je právne významné ustanovenie § 853 ods. 1 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého občianskoprávne vzťahy, pokiaľ nie sú osobitne upravené ani týmto ani iným zákonom sa spravujú ustanoveniami tohto zákona, ktoré upravujú vzťahy obsahom aj účelom im najbližšie. Vychádzajúc z uvedeného v dôsledku nedostatku inej právnej úpravy neprijateľných podmienok pri zmluvách o úvere, ktoré síce boli uzatvorené podľa príslušných ustanovení Obchodného zákonníka, avšak majú spotrebiteľský charakter v zmysle ustanovenia § 52 Občianskeho zákonníka, je potrebné vychádzať z ustanovenia § 53 Občianskeho zákonníka upravujúceho analogický prípad. Inak by sa minula účinkom do nášho právneho poriadku implementovaná Smernica Rady č. 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách.

39. Občiansky zákonník obsahuje demonštratívny výpočet neprijateľných zmluvných podmienok. To znamená, že súdu nebráni žiadna prekážka, aby vyvodil dôsledky zo zmluvného dojednaní v štandardnej formulárovej zmluve, ak spôsobuje hrubú nerovnováhu v právach a povinnostiach medzi

dodávateľom a spotrebiteľom v neprospech spotrebiteľa podľa ustanovenia § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

40. Vo vzťahu k nákladom na uzatvorenie a vypracovanie zmluvy odvolací súd uvádza, že poplatok je v tejto časti neúmerne vysoký. Dojednanie o administratívnom poplatku je vágnym ustanovením, ktoré vôbec nešpecifikuje, o aké konkrétne administratívne činnosti ide, pričom výška poplatku predstavuje neúmerne vysoký poplatok bez bližšej špecifikácie jeho výšky a účelnosti a je v rozpore s dobrými mravmi. V konaní absentuje dôkaz, že žalobca ako spotrebiteľ bol s jeho podstatou oboznámený, poplatok nie je náležite špecifikovaný a viaže sa na bližšie neurčené náklady na vypracovanie a uzatvorenie zmluvy spolu so všetkou administratívou s tým spojenou. Podstatou administratívneho poplatku je pridanie bližšie nešpecifikovaných a spotrebiteľovi nevysvetlených nákladov, ktoré nie sú preukázané. Je za hranicou rozumného úsudku, aby poplatok vo výške presahujúcej polovicu sumy poskytnutého úveru sledoval výdavky spojené s administratívnou činnosťou.

41. Zmluva o úvere a všeobecné podmienky poskytnutia úveru sú listiny formulárové, používané žalovaným pri uzatváraní úverových zmlúv s množstvom ďalších spotrebiteľov. Na predtlačných tlačivách sa menia len údaje o spotrebiteľoch a výške poskytnutého úveru. Za takejto situácie výška nákladov na vypracovanie a uzatvorenie zmluvy mala byť v zásade rovnaká a nie meniť sa v závislosti od výšky poskytnutého úveru. Ak žalovaný výšku týchto nákladov odvádza od výšky úveru, je zrejmé, že týmto dojednaním len sledoval ďalšie navýšenie odplaty za poskytnutie úveru s cieľom vyhnúť sa kontrole jej primeranosti, čo rozhodne nemožno hodnotiť ako konanie v súlade s dobrými mravmi.

42. Vzhľadom na uvedené odvolací súd dospel k záveru, že obsah odvolania žalovaného nie je spôsobilý spochybniť správnosť záverov rozsudku súdu prvej inštancie z hľadiska odvolacích dôvodov výslovne v ňom uvedených, pričom ani v odvolacom konaní neboli zistené také nové rozhodujúce skutočnosti alebo dôkazy, ktoré by mali za následok zmenu skutkového stavu, alebo by spochybňovali správnosť právnych záverov, na ktorých súd prvej inštancie založil svoje rozhodnutie.

43. Za týchto okolností súd prvej inštancie správne postupoval pokiaľ žalobe žalobcu vyhovel v celom rozsahu, a so zreteľom na to, že správny je výrok napadnutého rozsudku aj o trovách konania, odvolací súd postupom podľa § 387 ods. 1 CSP rozsudok ako vecne správny potvrdil.

44. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 1 CSP a § 255 ods. 1 CSP, podľa ktorého žalobca ako sporová strana, ktorá mala v odvolacom konaní plný úspech, má nárok na náhradu trov tohto štádia konania proti žalovanému, ktorý v odvolacom konaní úspech nemal. Výšku týchto trov ustáli postupom podľa § 262 ods. 2 CSP súd prvej inštancie po právoplatnosti tohto rozhodnutia odvolacieho súdu samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

45. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Prešove pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je odvolanie prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP). Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí, ak:

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca, alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo, alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca, alebo nesprávny obsadený súd,
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 430 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky:

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxi dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená,
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v ods. 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods.1, 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné ak:

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desať násobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania, len príslušenstvo, pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písm. a) a b).

Na určenie výšky určenie minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v ods. 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1, 2 CSP). Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP). Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacoch od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom, alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1,2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne a čoho sa dovolateľ domáha (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je:

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá ma vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec, alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou, alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a ochrane pred diskrimináciou, alebo odborovou organizáciou, a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 1, 2 CSP).

Rozsah v akom sa rozhodnutie napadá môže dovolateľ rozšíriť, len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).